

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Leidende Principes Energievisie	TELEFOONNUMMER	+31615684712
DATUM	06-02-2024	E-MAILADRES	jurrian.meeter@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-279699493-49989	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Jurrian Meeter	TEAM	PL1
		PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGEN	Geen		

Gevraagd besluit:

Provinciale Staten besluiten de volgende voorlopige Leidende Principes vast te stellen (“voorlopige” omdat de definitieve leidende principes pas bij het vaststellen van de Energievisie worden vastgesteld):

Kernprincipe

- a. De Provincie Utrecht streeft naar een klimaatneutrale energievoorziening in de provincie Utrecht in 2040.

Benutten

- b. De hernieuwbare energiebronnen in de provincie Utrecht worden optimaal benut.
- c. De energiebesparingsmogelijkheden worden optimaal benut.

Gebruiken

- d. Energie is in voldoende mate beschikbaar en betaalbaar voor alle inwoners en bedrijven.

Verbinden

- e. Er wordt gestreefd naar de laagste maatschappelijke kosten bij de transitie naar hernieuwbare energie.
- f. De transitie naar een hernieuwbare energievoorziening wordt zo veel mogelijk gecombineerd met andere opgaven.
- g. Bij het inrichten van het energiesysteem wordt uitgegaan van het nationale, Europese en mondiale energiesysteem.
- h. Uitgangspunt is lokaal eigenaarschap van de energievoorziening.

Inleiding:

Op 31 oktober jl. hebben Gedeputeerde Staten de startnotitie Energievisie vastgesteld. In deze startnotitie wordt het proces beschreven om een Energievisie vast te stellen. U zult hier op 25 september 2024 een besluit over nemen. Op 13 december jl. heeft u met een motie ons verzocht om de Leidende Principes, de uitgangspunten van de Energievisie, per Statenvoorstel voorgelegd te krijgen. Bij deze beschouwen wij [motie 84a](#) als afgedaan.

Juridische en andere relevante kaders:

Artikel 158 Provinciewet

De Energievisie is onderdeel van een nationale systematiek. In een iteratief proces stellen overheden, in afstemming met andere partijen zoals netbeheerders, een toekomstbeeld op van de ontwikkeling van het energiesysteem in een bepaald gebied. Daarbij wordt energievraag, energieaanbod en energie-infrastructuur in samenhang gezien. Dit heeft tot doel om het toekomstige energiesysteem beter te kunnen plannen en vorm input voor het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (P-MIEK).

Argumentatie:

U heeft ons met het indienen van motie 84a verzocht om de voorlopige Leidende Principes vast te stellen in afwachting van het afronden van het voorgestelde participatietraject. Dit participatietraject heeft nu de vorm gekregen van een internetconsultatie over de in dit Statenvoorstel genoemde Leidende Principes. De uitkomsten van deze internetconsultatie zullen beschikbaar zijn voor u uw besluit neemt. Deze zullen wij u doen komen in de week voor uw besluit.

De Leidende Principes dienen als uitgangspunt van de Energievisie. Ze dienen als basis voor het maken van keuzes bij het vormgeven van een energiesysteem en vormen daarmee het kader waarbinnen de Energievisie wordt opgesteld. De principes zijn gelijkwaardig, er is dus geen volgorde tussen de principes, zelfs al staan ze onder elkaar. Toelichting per deelbesluit:

Ad a. Provincie Utrecht streeft naar een klimaatneutrale energievoorziening in de provincie Utrecht in 2040.

De Omgevingsvisie van de provincie Utrecht stelt dat de provincie Utrecht zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2050 klimaatneutraal is. Daarnaast is aangegeven dat minimaal 55% van het elektriciteitsgebruik in de provincie Utrecht hernieuwbaar wordt opgewekt in 2030. Het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) stelt een Co2-vrij elektriciteitssysteem in 2035 tot doel. In het coalitieakkoord "Aan de slag voor Utrecht" wordt ook het streven naar een klimaatneutrale energievoorziening in 2040 genoemd. Dat streven wordt, naast de doelen zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie, in de Energievisie als leidend beschouwd. Het streven in 2040 een klimaatneutrale energievoorziening te hebben is van belang voor het halen van het doel van een zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2050 klimaatneutrale provincie.

Ad b. De hernieuwbare energiebronnen in de provincie Utrecht worden optimaal benut

Het grondgebied van de provincie Utrecht is dichtbevolkt en we hebben maar beperkt ruimte om energie op te wekken (dit geldt voor zowel elektriciteit uit zon en wind, als warmte en andere energiedragers). We kunnen daarom als provincie niet energieneutraal worden (zelfvoorzienend op het vlak van energie, waarbij alle energie die gebruikt wordt op het oppervlak van de provincie wordt gebruikt), maar streven er wel naar om de energiebronnen die we hebben te benutten. Dat betekent dat we zoeken naar zo veel mogelijk manieren om energie op te wekken.

Ad c. De energiebesparingsmogelijkheden worden optimaal benut.

Energie besparen geldt al lang als belangrijk doel in de energietransitie. Meer besparen, betekent minder behoefte aan (duurzame) energie. Dit geldt voor elektriciteit, benzine of gas. Hiervoor is gedragsverandering, naast het doorvoeren van technische aanpassingen (bv. isolatie of aanwezigheidsdetectoren) en verdere innovatie, van groot belang. Het zijn daarnaast vooral de individuele keuzes van burgers, bedrijven, overheden en andere organisaties die moeten zorgen dat we gezamenlijk minder energie gebruiken. Keuzes waar we geen zeggenschap over hebben, maar wel kunnen stimuleren. De energietransitie is ook een maatschappelijke transitie.

Ad d. Energie is in voldoende mate beschikbaar en betaalbaar voor alle inwoners en bedrijven.

Voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen is energie nodig. Dit moet dus beschikbaar zijn en de prijs van energie moet niet een bron van armoede zijn. Tegelijkertijd zal via prijsprykkels ook gewenst gedrag tot stand moeten worden gebracht om bijvoorbeeld minder energie te gebruiken op momenten dat er onvoldoende energie of transportcapaciteit beschikbaar is om aan de energievraag te voldoen. In het geval van energieschaarste, zal er middels een integrale maatschappelijke analyse bepaald worden wie met voorrang energie krijgt.

Ad e. Er wordt gestreefd naar de laagste maatschappelijke kosten bij de transitie naar hernieuwbare energie.

Energie is niet gratis. Als alle kosten van het huidige fossiele energiesysteem worden meegenomen, is het erg kostbaar. Dat geldt ook voor het gebruik van hernieuwbare, niet-fossiele energie. Er zijn ook veel kosten gemoeid met het tot stand brengen van de energie-infrastructuur, of dit nu voor warmte, elektriciteit of waterstof is. De komende decennia vraagt het energiesysteem grote investeringen. Die kosten moeten worden betaald en dus door de maatschappij gedragen. De maatschappelijke kosten gaan over kosten van gebruik (brandstoffen, exploitatie, e.d.), kosten als gevolg van investeringen (zoals kapitaalkosten van duurzame opwek, opslag, infra etc.) maar ook

kosten van milieu en andere externe effecten en risico's, incl. kosten voor volgende generaties. We streven er naar om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden.

Ad f. De transitie naar een hernieuwbare energievoorziening wordt zo veel mogelijk gecombineerd met andere opgaven.

De provincie Utrecht staat voor een breed scala aan transities. Deze transities zijn noodzakelijk om te voorkomen dat de toekomst te zwaar belast wordt door de gebrekkige doorberekening van externaliteiten in ons economisch systeem. Daarom is het streven om de kosten van het energiesysteem niet af te wentelen op de toekomst of op andere delen van de wereld. De inhoud van de Energievisie zal afgestemd worden met andere provinciale opgaven, zoals de natuurinclusieve energietransitie, woningbouw, of de klimaataanpak "naar netto nul".

Ad g. Bij het inrichten van het energiesysteem wordt uitgegaan van het bredere nationale, Europese en mondiale energiesysteem.

De provincie Utrecht is geen eiland. Het energiesysteem van de provincie is verbonden met een breder nationaal, Europees en mondiaal energiesysteem. Het inrichten van het energiesysteem van de provincie Utrecht gebeurt in afstemming met de inrichting van energiesystemen om ons heen. Ook omdat de provincie niet zelfvoorzienend zal worden op energievak. Daarnaast dient het nationale en Europese beleidskader als onderlegger van het provinciale energiesysteem.

Ad h. Uitgangspunt is lokaal eigenaarschap van de energievoorziening.

Om inspraak van inwoners over de energie-infrastructuur en hernieuwbare energiebronnen te borgen, streven we naar zo veel mogelijk lokaal eigenaarschap. Dit versterkt ook de zeggenschap over, verbondenheid met en het draagvlak voor hernieuwbare energie. Dat kan bijvoorbeeld via coöperaties en verenigingen of via eigendom in publieke handen. Dit maakt het mogelijk om mensen die de lasten ondervinden van de energievoorziening ook te laten profiteren van de lusten daarvan.

Doelenboom:

De Energievisie heeft effect op het hele hoofdstuk 4 *energietransitie* van de programmabegroting.

Brede welvaart indicatoren:

De Energievisie zal effect hebben op de brede welvaart indicator *Broeikasgasemissies (IPCC) per inwoner* en op de indicator *Woningen met zonnepanelen*.

Kijk ook door de Sociale bril:

Met Leidende Principes (c) *Er wordt gestreefd naar de laagste maatschappelijke kosten bij de transitie naar hernieuwbare Energie*, (d) *Energie is in voldoende mate beschikbaar en betaalbaar voor alle inwoners en bedrijven van de provincie* en (e) *Uitgangspunt is lokaal eigenaarschap en zeggenschap van de energievoorziening*, geven we invulling aan het bekijken van het energiesysteem met de sociale bril.

Participatie:

De Leidende Principes zijn opgesteld op basis van de Omgevingsvisie, het Nationaal Plan Energiesysteem en verschillende gesprekken met stakeholders die hebben plaatsgevonden in het kader van het opstellen van de Energievisie. Dit verzoek van participatie met inwoners wordt ingevuld als een digitale raadpleging. De resultaten hiervan kunnen de Staten betrekken bij het besluit van de leidende principes. Via sociale media, nieuwbericht en een publicatie op de provinciepagina in de huis-aan-huisbladen, zullen gemeenten gefaciliteerd en gevraagd worden om ook een publicatie via hun eigen kanalen uit te zetten.

Conform de wensen in motie 84a zal het participatietraject parallel aan de besluitvorming over dit Statenvoorstel plaatsvinden. Het participatietraject is nu zo gepland dat u de uitkomsten krijgt in de week voor u uw besluit over dit Statenvoorstel neemt. Er is dan geen mogelijkheid meer om het Statenvoorstel aan te passen aan de inzichten van de participatie. U kunt zelf, indien de uitkomsten van de participatie daar aanleiding toe geven, wijzigingen per amendement voorstellen. De uiteindelijke Leidende Principes zullen door PS vastgesteld worden bij vaststelling van de Energievisie.

Financiële consequenties:

Dit Statenvoorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg:

Op 14 februari is er met de Staten een 3 uur durende werksessie over het Energiesysteem zoals de provincie in 2050 zal hebben. Op 28 februari wordt dit Statenvoorstel in de commissie M&M besproken waarna er op 20 maart een besluit kan volgen. Op basis van uw besluit wordt verder gewerkt aan de Energievisie. Deze zal, in de vorm van een 90% versie, aan u worden voorgelegd. Daarvoor wordt een speciale sessie georganiseerd op 7 mei waarin naast de Staten ook de Raden van de provincie worden uitgenodigd. Op die manier kan breed vanuit de volksvertegenwoordiging input worden opgehaald. Tevens zal er in mei en juni een consultatie bij stakeholders plaatsvinden over de Energievisie. De input van deze consultatie wordt in een nota van beantwoording verwerkt waarna wij op 2 juli het Statenvoorstel Energievisie aan u zullen sturen. De Leidende Principes die uiteindelijk in de Energievisie aan uw Staten ter besluitvorming worden voorgelegd, kunnen dus nog veranderen (bv naar aanleiding van de gesprekken met gemeenten). Daarover kunt u in september 2024 besluiten. Op dat moment zult u ook het afwegingskader P-MIEK kunnen vaststellen.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Besluit

Besluit op 20-03-2024 tot vaststelling van .

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 20-03-2024.

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 30-01-2024
met nummer UTSP-279699493-49989,
van afdeling SLO, team PL1.

Overwegende dat:

- De provincie Utrecht in haar omgevingsvisie heeft opgenomen dat de provincie Utrecht zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2050 CO2-neutraal wil zijn.
- Dat de provincie Utrecht nog geen duidelijk beeld heeft van hoe het energiesysteem er in 2050 uit moet zien.
- Een groot deel van Nederland en van de provincie Utrecht te maken heeft met netcongestie.
- Er daarmee een nationale aanpak is om Energie een grotere rol te geven in ruimtelijke planning, wat Integraal Programmeren wordt genoemd, en dat onderdeel van deze aanpak is om Energievisies op te stellen.
- Dat het uitgangspunt van de Energievisie Leidende Principes zijn.
- De Staten met motie 84A Gedeputeerde Staten heeft opgeroepen de Leidende Principes van de Energievisie aan Provinciale Staten ter besluitvorming voor te leggen.
- Dit besluit, conform motie 84A, een 'in-principe besluit' betreft waar gemotiveerd vanaf kan worden geweken als dat op basis van een participatieproces logisch is.

Besluit:

Provinciale Staten besluiten de volgende voorlopige Leidende Principes als uitgangspunten van de Energievisie vast te stellen:

Kernprincipe

- a. De energieprincipes geven richting aan de inrichting van het energiesysteem van Provincie Utrecht en dragen bij aan het streven naar een klimaatneutrale energievoorziening in de provincie Utrecht in 2040 en het zo spoedig mogelijk, uiterlijk in 2050, realiseren van een klimaatneutrale provincie.

Benutten

- b. de duurzame energiebronnen in de provincie Utrecht worden optimaal benut.
- c. De energiebesparingsmogelijkheden worden optimaal benut.

Gebruiken

- d. Innovaties en experimenten krijgen een belangrijke rol in de energietransitie
- e. Energie is in voldoende mate beschikbaar en betaalbaar voor alle inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Verbinden

- f. Er wordt gestreefd naar de laagste maatschappelijke kosten bij de transitie naar hernieuwbare energie.
- g. De transitie naar een duurzame energievoorziening wordt zo veel mogelijk gecombineerd met andere opgaven.
- h. Bij het inrichten van het energiesysteem wordt uitgegaan van het nationale, Europese en mondiale energiesysteem.
- i. Uitgangspunt is zo veel mogelijk lokaal eigenaarschap van de energievoorziening, met minimaal 50% lokaal eigenaarschap bij opwek
- j. Het waarborgen van de gezondheid van de Utrechtse inwoners en het minimaliseren van negatieve impact op de leefomgeving, om het draagvlak te vergroten
- k. Bij het ontwerpen van het energiesysteem wordt nadrukkelijk rekening gehouden met ruimtelijke kwaliteit, beleving van het landschap en een zorgvuldige ruimtelijke verdeling van energievraag en -opwekking in het landelijk en stedelijk gebied, waarbij winning, zoveel mogelijk, plaats vindt nabij het gebruik.

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Griffier,
mr. C.A. Peters